

éves korában színész lett. Vidéki színész-kedése csupa küzdelem és önkeresés volt. A csinos természetű fiatal embert ugyanis igazgatói mindegyre a komoly szerelmes szerepekben foglalkoztatták, holott nem a dráma volt az ő igazi terrenuma, hanem a vígjáték. Találkozunk a nevével Debrecenben, ahol Arany Jánossal együtt színészkedett, majd Váradon, Kolozsvárt, Kassán és Budán, végül pedig a Nemzeti Színházban. Egy jó ideig még a Nemzeti Színházban is másod szerelmesekeket játszott, míg végre rájöttek, hogy nem a szavalás, hanem a csevegés az erősebb oldala.

Ettől a perctől kezdve pályáján igen gyorsan haladt előre s hamarosan egy sorba került a legnagyobbakkal. Érdekes egyéniség volt — csupa vidámságból és finomságból összetéve. Alakja: vékony, karcsú, elegáns; arca vidám és nyájas, mozgása könnyed és úri, modora világias volt. »Mintha párizsi talajon nőtt volna — a magyar színpad számára« — írja róla az egykori tudósító. Gyors és mégis érthető színpadi beszédét a párizsi tanulmányútjáról visszatért Irinyi József csodálattal és elismeréssel méltányolta. Ő előtte nem beszélt így a magyar színpadon senki. A túlzást megvetette, az ízléstelenségtől megóvta finom lényé. Nevettető fogásokhoz sohasem nyult. A hatást nem kereste és mégis hatott.

Legerősebb fegyvere a kedély volt s ezt abból a patriarchális korszakból hozta magával, melyben született. Benne nem volt semmi kitűnő utódjainak, Szerdahelyi Kálmánnak ironiájából és Halmi Ferencnek beteges ingerlékenységéből. Ezek már idegemberek voltak, László ellenben kizárólag a jó kedv s az egészséges kedély embere volt. Vidám alaptermészeténél fogva a komoly szerepekben — kitűnő utódaival ellentétben — nem is igen tudott megfelelő hatást kelteni. Ha komolyan beszélt is, mosolyogtak a beszédén. E nagy vidámság mellett azonban a színpadot igen komolyan vette és nagyra becsülte. Egyike volt a leglelkismeretesebb színművészeknek. Nemcsak a szerepeit tudta mindig tökéletesen, hanem rendesen az egész vígjátékot is, melyben játszott. Művészetét a napfényhez lehet hasonlítani, a ragyogó, a vidámságot sugározgató

napfényhez, amelyet nem borít a legkisebb felhőcske sem. A magyar közönség rajongott érte, az idegenek pedig csodálták. Háromszor nősült. Első neje: Éder Teréz színésznő volt. (Megh. 1833. dec. 25-én, Miskolcon.) A második De Caux Mimi (L. o.), a harmadik Egressy Etelke. E két utóbbitól elvált.

Ereje teljében, művészete teljes pompájában vonult vissza a színpadtól (1856-ban). »Inkább most haragudjanak rám, hogy elmegyek; mintsem később, hogy még mindig itt vagyok« — mondta ő maga ismerőseinek, amikor a színpadtól elbúcsúzott. A korai visszavonulásra azonban elsősorban makacs gége-baja készítette. Mint a Nemzeti Színház nyugalmazott művésze Kolozsvárt telepedett meg, ahol saját kis házának kertjében, rózsáinak élt. A köztisztelőben élő művészt azonban több ízben is felkérték a kolozsvári színház vezetésére s ő ezeknek a felkéréseknek mindig eleget tett. Sok jó tanáccsal látta el a vezetőséget, sőt mint az intendatúra tagja hivatalosan is tevékeny részt vett a vezetésben. Halála előtt egy évvel, nyilvánosan akarták megjubilálni, de ő szerényen kitért az ünnepeltetés elől. »Ha még egyszer megjelennék a színpadon, menten megrepedne a szívem«, mondta a 69 éves művész az őt felkérő bizottságnak. Ám azért mégis megünnepelték színpadra léptének 50-ik évfordulóját. Szigligeti, a Nemzeti Színház akkori igazgatója, e napon sürgönyileg üdvözölte, pályatársai, Kolozsvár társadalmának színe-java virággal és jókívánságokkal árasztották el a megatott nagy művészt, akinek napjai akkor már meg voltak számlálva.

A haláltól nem félt. Nyugodtan várta. »Szerettem volna ugyan még egyszer rózsáim virágzását meglátni, de ha nem lehet, abban is megnyugszom« — mondotta halála előtt környezetének. Temetése nagy részvét mellett ment végbe. Kolozsvárt temették el, még pedig — végkívánsága szerint — a temető felső részének verőfényes magaslátán.

Figaro, Szeleburdi, Fecsegi, Mac Mahon és sok-sok vidám gavallér halhatatlan ábrázolója ott porlad a kolozsvári temetőben, fent a hegyen. Sirján emlékoszlop. Körülötte rózsafák. Felette a nap.

(Pataki József.)